

ΤΑ ΣΑΪΝΙΑ

Γνωρίζω την πόλη μου— Επίσκεψη στο Φλοίσβο και στο θωρηκτό «Αβέρωφ»

Το Στ1

Το Στ2

Στις 15 Νοέμβρη ξεκίνησε και επίσημα η έρευνα - μελέτη μας με τίτλο "Γνωρίζουμε την πόλη μας".

Επισκεφθήκαμε το Φλοίσβο, όπου μας υποδέχτηκε ο Δήμαρχος Παλαιού Φαλήρου κ. Δ. Χατζηδάκης, ο

οποίος έκανε μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία των νεότερων χρόνων του Παλαιού Φαλήρου σε συνδυασμό με την παρουσία του ιστορικού κτιρίου του Φλοίσβου. *Συνέχεια στη σελ.2*

Ερωτήσεις στο Δήμαρχο Παλ. Φαλήρου κ. Δ. Χατζηδάκη

Αφού τελείωσε η ξενάγησή μας στο Φλοίσβο από το Δήμαρχο κ. Χατζηδάκη, του κάναμε κάποιες ερωτήσεις, στις οποίες και μας απάντησε :

Παρασκευή:-Πώς νιώθετε που υπάρχει στην πόλη σας ένα ιστορικό μνημείο , όπως το Αβέρωφ ;

Δήμαρχος:- Πρέπει να το δείτε και εσείς . Θα νιώσετε περηφάνια γιατί αυτό το πλοίο που θα πάτε τώρα έπαιξε αποφασιστικό ρόλο να ελευθερωθούν όλα τα νησιά μας και να ενταχθούν στην Μητέρα Ελλάδα γιατί μετά το 12 ελευθερώθηκαν η Μυτιλήνη , η Λήμνος , η Χίος . Είναι ένα πολύ ιστορικό πλοίο .

Παντελής:- Τι θα θέλατε να αλλάξετε στο Παλαιό Φάληρο; *Συνέχεια στη σελ. 3*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Γνωρίζουμε την πόλη μας : Η επίσκεψη στο Φλοίσβο και το θωρηκτό Αβέρωφ	2
Χριστουγεννιάτικα φυτά	3
Χριστουγεννιάτικες Ιστορίες	4
Χριστουγεννιάτικα Έθιμα	7
Χριστουγεννιάτικες Γεύσεις	12
Χριστουγεννιάτικες Κατασκευές	13
Ανέκδοτα	13
Κάλαντα	14

Ερωτήσεις στο Δήμαρχο Παλ. Φαλήρου κ. Δ. Χατζηδάκη (συνέχεια από σελ.1)

Ο Φλοίσβος και η Λεωφόρος Ποσειδώνος

Δήμαρχος:- Τη νοοτροπία των κατοίκων , να αγαπούν περισσότερο την πόλη τους και να δίνουν και ένα καλό παράδειγμα Π.χ. να πετάνε τα σκουπίδια τους στον σκουπίδοτενεκέ , να μην παρκάρουν εκεί που είναι διαβάσεις πεζών και να σέβονται περισσότερο ο

άνθρωπος τον άνθρωπο για να υπάρχει μια αλληλεγγύη. Αυτό με ενδιαφέρει . Τα υπόλοιπα τα καταφέρνουν μόνοι τους .

Μαρία:- Κύριε Δήμαρχε και κάτι άλλο . Το Παλαιό Φάληρο πώς ήταν παλιά ; Ενώ τα παιδικά σας χρόνια τα ζήσατε εδώ ;

Δήμαρχος:- Τα παιδικά μου χρόνια όχι . Εγώ έζησα εδώ, όταν παντρεύτηκα μια φαληριωτοπούλα . Λοιπόν το Φάληρο τότε ήταν προάστιο . Είχε μονοκατοικίες , μεγάλα οικόπεδα , υπήρχαν χωράφια , υπήρχε απλωσιά . Τώρα γέμισε από πολυκατοικίες . Εγώ το θυμάμαι το '75 , τότε που ήρθα εδώ και εκεί που είναι το σπίτι μας στην Παρθενώνος, το μόνο αυτοκίνητο ήταν του συχωρεμένου του πεθερού μου . Τώρα κάθε πολυκατοικία έχει από 10 αυτοκίνητα . Έχει ενωθεί με την Αθήνα , δεν είναι πια προάστιο . Είναι μία πόλη , η οποία έχει 80.000 κατοίκους . Όσους κατοίκους έχει ο νομός Χανίων . Χρειάζεται πολύ μεγάλη προσπάθεια να κρατήσουμε αυτή την πόλη λειτουργική , να φροντίζουμε τα δέντρα , και να τα φυτεύουμε για να μπορούμε να αναπνέουμε γιατί είμαστε πάρα πολλοί .

Επίσκεψη στο Φλοίσβο και το Θωρηκτό «Αβέρωφ» (συνέχεια από σελ.1)

Εδώ ευχαριστήσαμε τον κ. Δήμαρχο και συνεχίσαμε την περιήγησή μας.

Παιχνίδια στο «Πάρκο Φλοΐβου»

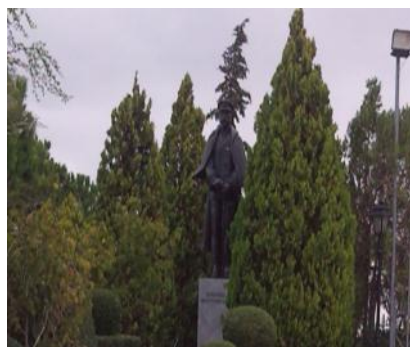
Παιχνίδια στο «Πάρκο Φλοΐβου»

Στη συνέχεια και αφού περιηγήθηκαμε στην έκθεση ζωγραφικής που φιλοξενούνταν στο Φλοίσβο, ανεβήκαμε με τον κ. Δήμαρχο στον επάνω όροφο απ' όπου θαυμάσαμε τη θάλασσα που απλώνονταν μπροστά μας, καθώς επίσης και την πόλη του Π. Φαλήρου την οποία ακολουθούσε από κοντά η Λεωφόρος Ποσειδώνος, ενώ από την άλλη μεριά ξεκινούσε το πάρκο Φλοίσβου, που ήταν και ο επόμενος σταθμός μας.

Λίγη ώρα για παιχνίδι και κολατσιό, προσέχοντας την καθαριότητα του χώρου και στη συνέχεια ξεκινήσαμε για το

ραντεβού μας στο Θωρηκτό "Αβέρωφ".

Περάσαμε από τη Μαρίνα

Άγαλμα του Ναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη μπροστά από το θωρηκτό «Αβέρωφ»

Φλοίσβου, με τα δεκάδες σκάφη από τη μια πλευρά και τα καταστήματα από την άλλη.

Φτάνουμε στο χώρο του "Αβέρωφ". Μας υποδέχεται το άγαλμα του ένδοξου Ναυάρχου Κουντουριώτη.

Ανεβαίνουμε τις σκάλες και μας υποδέχεται το προσωπικό του πλοίου - μουσείου. Μας διηγούνται την ιστορία του και μας επισημαίνουν τα 100 χρόνια της ζωής του. Έδесе στην Ελλάδα

για πρώτη φορά το 1911 και μάλιστα στο ίδιο μέρος που το βρήκαμε και σήμερα, στο Φάληρο. Στη συνέχεια περιηγήθηκαμε στο πλοίο που έγινε θρύλος για τις νίκες του και τα κατορθώματα του πληρώματός του. Είδαμε τα τεράστια κανόνια του και μετά, μπαίνοντας μέσα ξεναγηθήκαμε στο χώρο που έμεναν οι ναύτες και οι αξιωματικοί, είδαμε τα μαγειρεία τους, το χώρο του ασυρματιστή, τους χώρους εργασιών. Μάθαμε για τον τρόπο που φορτώνονταν το κάρβουνο, τον τρόπο επικοινωνίας μέσα

Το θωρηκτό «Αβέρωφ»

Το θωρηκτό «Αβέρωφ», ζωντανό κομμάτι της νεότερης ιστορίας μας

στο καράβι και πολλά ακόμα, μέχρι την ώρα που έπρεπε να επιστρέψουμε. Κάποιες στιγμές παρασυρθήκαμε, νιώσαμε ότι είμαστε κι εμείς ναύτες και ακούμε τη φωνή του ναυάρχου Κουντουριώτη, που όπου να 'ναι θα βγει από την καμπίνα του, να μας οδηγήσει σε νέες νίκες...

Το λεωφορείο ήταν απ' έξω και μας περίμενε. Γυρίσαμε στο σχολείο μας. Η πρώτη μας έξοδος στο Φάληρο μας εντυπωσίασε.

Χριστουγεννιάτικα Φυτά

Είναι τα πιο όμορφα φυτά για τα Χριστούγεννα. Σίγουρα δίνουν μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα-

Πλέον είναι οι πιο όμορφοι χριστουγεννιάτικοι καρποί για να στολίσουμε το βάζο μας. Χαρακτηριστικό της ομορφιάς του Ίλεξ είναι οι κόκκινοι καρποί που μας δίνουν μια όμορφη ζεστή χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα. Κρατά αρκετό καιρό στο βάζο.

Αλεξανδρινό

ρα. Δείτε παρακάτω ποια είναι...

Αλεξανδρινό (Ποινσέτια)

Το αλεξανδρινό ή αλλιώς Ποινσέτια είναι ο βασιλιάς των χριστουγεννιάτικων φυτών! Τα τελευταία χρόνια εκτός από το πρωτότυπο κόκκινο χρώμα υπάρχουν στην αγορά και σε λευκό χρώμα, ροζ, πράσινο, κίτρινο αλλά και με διχρωμίες. Θα πρέπει να προσέξετε όταν τα βάζετε μέσα στο σπίτι να μην είναι κοντά σε καλοριφέρ. Και επίσης να αφήνεται να στεγνώνει το νερό από το ένα πότισμα στο άλλο. Σημαντικό είναι να μην αφήνετε νερό στο πιατάκι.

Ίλεξ (αρκουδοπούρναρο ή ου)

Έλατο

Για πολλούς ίσως το σημαντικότερο χριστουγεννιάτικο φυτό. Καθαρά εξωτερικού χώρου φυτό. Σε περίπτωση που βάλετε φυσικό δέντρο για να το

Ίλεξ (αρκουδοπούρναρο ή ου)

στολίσετε μέσα στο σπίτι, φροντίστε να του βάλετε όσα λιγότερα λαμπάκια γίνεται. Επίσης

να βρίσκεται τουλάχιστον 3 μέτρα μακριά από πηγές θερμότητας όπως καλοριφέρ, κλιματιστικό κτλ. Καλό είναι να αφήνουμε κάποιες ώρες ανοιχτό κάποιο παράθυρο για να παίρνει φρέσκο αέρα και να δροσίζεται. Επίσης να βάζουμε τουλάχιστον μια φορά την ημέρα πάγο στην γλάστρα και λίγο νερό κάθε μέρα.

Κυκλάμινο

Το κυκλάμινο είναι ένα από τα πιο όμορφα φυτά του χειμώνα. Αν και υπάρχουν διάφορες ποικιλίες χρωμάτων για τα χριστούγεννα πιο δημοφιλής είναι το κόκκινο και λευκό χρώμα των ανθέων. Χρειάζονται αρκετό νερό και σημεία στον κήπο όπου κατά την διάρκεια του καλοκαιριού θα υπάρχει δροσιά και σκιά.

Κόκκινη Αμαρυλλίδα (Υπέαστρο)

Η αμαρυλλίδα είναι ένας πανέμορφος βολβός που κάνει πανέμορφα μεγάλα άνθη έως και 15 εκατοστά σε σχήμα κρίνου. Είναι ένα από τα πιο όμορφα φυτά για την γλάστρα, τον κήπο αλλά και το βάζο. Κρατά αρκετές μέρες στο βάζο

Έλατο

και έτσι μπορούμε να έχουμε μια όμορφη χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα στο σπίτι μας. ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ – Παρασκευή Ευαγγέλου

Κόκκινη Αμαρυλλίδα

Χριστουγεννιάτικες ιστορίες Ο Σκρουτζ και τα τρία πνεύματα

Γεια σας! Εμείς, οι Παντογνώστες, έχουμε γράψει μια απ' τις πιο διάσημες ιστορίες των Χριστουγέννων σ' αυτή τη σελίδα και

την κοινωνία, χωρίς οικογένεια.

Κάποια στιγμή όμως, ο Μάρλεϊ πέθανε, κι έτσι ο

Ο Εμπενίζερ Σκρουτζ

θέλουμε να σας τη διηγηθούμε. Εάν θέλετε να μάθετε πώς ο πιο τσιγκούνης άνθρωπος του κόσμου μέσα σε ένα βράδυ έγινε ο καλύτερος, αρχίστε να διαβάζετε :

Κάποτε ο Εμπενίζερ Σκρουτζ και ο Τζέικομπ Μάρλεϊ ήταν για πολλά χρόνια συντάριοι. Ήταν όμως και κακοί, μίζεροι, άσπλαχνοι, μισητοί απ' όλους και αποκομμένοι απ'

Σκρουτζ έμεινε ολομόναχος να διευθύνει την επιχείρησή τους. Κοίταζε να βγάλει όσο περισσότερο κέρδος μπορούσε και είχε έναν εργατικό υπάλληλο, τον Μπομπ Κράτσικ, τον οποίο δεν τον πλήρωνε σχεδόν καθόλου κι ας είχε να θρέψει ολόκληρη οικογένεια. Τίποτε δεν τον άγγιζε ούτε καν τα Χριστούγεννα, η ωραιότερη και καλύτερη γιορτή του χρόνου.

Ο μόνος που ήθελε να γίνει φίλος του ήταν ο ανιψιός του, Φρεντ, ένας καλόκαρδος παντρεμένος άνθρωπος με χρυσή καρδιά. Τα Χριστούγεννα λοιπόν, ακριβώς επτά χρόνια μετά το θάνατο του Μάρλεϊ, ο Φρεντ διάβηκε το κατώφλι του Σκρουτζ, που δήλωσε ότι τα Χριστούγεννα ήταν μπουρδες κι ότι έπρεπε να του αδειάζει τη γωνιά. Ο ανι-

ψιός του τού εξήγησε ότι ήθελε μόνο να τον καλέσει για δείπνο στο σπίτι του, ο θείος του όμως τον ειρωνεύτηκε, ότι θα τον έβλεπε στον Άδη, έτσι ο Φρεντ ευχήθηκε για τελευταία φορά και βγήκε έξω στο κρύο. Ο μόνος που ανταπόδωσε με χαρά τις ευχές ήταν ο ξεπαγιασμένος υπάλληλος.

Αμέσως μετά, ήρθαν δυο άνθρωποι από ένα φιλόπρωχο ταμείο, οι οποίοι ζήτησαν απ' τον Σκρουτζ, επειδή ήταν πλούσιος ένα χρηματικό ποσό, το οποίο θα βοηθούσε όλους τους φτωχούς ανθρώπους που δεν έχουν να φάνε. Κι όμως εκείνος αρνήθηκε να τους δώσει δεκάρα κι ύστερα, λέγοντας προσβλητικά λόγια για τους φτωχούς, έδιωξε τους δυο ανθρώπους άρον - άρον απ' το γραφείο του.

Την ίδια τύχη είχε κι ένα

ήταν έτοιμος να πάει στο κρεβάτι, όταν είδε με την άκρη του ματιού του μια φιγούρα, κι ας είχε διπλοκλειδώσει. Ήταν ο ίδιος ο Μάρλεϊ, με μορφή φαντάσματος και μια μεγάλη αλυσίδα τυλιγμένη γύρω από το σώμα του.

Του εξήγησε ότι μια τέτοια αλυσίδα (υποχρεώσεων) κουβαλούσε κι αυτός και ότι, αν δεν άλλαζε σύντομα, θα πέθαινε και θα είχε την ίδια μοίρα μ' εκείνον. Του είπε μάλιστα ότι θα έρθουν τρία πνεύματα να τον συναντήσουν και να τον λογι-κέψουν στις μία η ώρα τρία συνεχόμενα βράδια και πρόσθεσε πως αν δεν έρχονταν, δεν είχε καμία ελπίδα. Ύστερα εξαφανίστηκε στο σημείο που εμφανίστηκε. Ο Σκρουτζ δεν τον πήρε στα σοβαρά και έπεισε

παιδάκι, που ξεπρόβαλε στο κεφαλάκι του διστακτικά, για να πει τα κάλαντα. Ο Σκρουτζ τότε σήκωσε ένα χάρακα με τόση δύναμη, που ο μικρός καλαντιστής εξαφανίστηκε απ' την πόρτα, χωρίς να έχει τελειώσει καλά - καλά την πρώτη στροφή.

Αργά το βράδυ, ο άντρας αποφάσισε να αφήσει το γραφείο του. Πήγε στο απλό διαμέρισμά του, έφαγε το λιτό βραδινό του, έβαλε τη νυχτική του και

τον εαυτό του ότι ήταν της φαντασίας του. Ξάπλωσε στο κρεβάτι, κουκουλώθηκε με τα σκεπάσματα και αποκοιμήθηκε.

Όταν ξύπνησε, ο Σκρουτζ, αναρωτήθηκε αν όλα αυτά που είδε ήταν αλήθεια ή απλώς όνειρα. Ξαφνικά όμως, είδε ένα φάντασμα να εμφανίζεται, όταν το ρολόι του χτυπούσε μία η ώρα. Το πνεύμα αφέ-

«Είμαι το πνεύμα των περασμένων Χριστουγέννων» - του εξήγησε ότι ήρθε για το καλό του και του ζήτησε να το ακολουθήσει. Ο Σκρουτζ μετά το πρώτο σοκ, σηκώθηκε και μαζί με το πνεύμα πέταξε στα περασμένα Χριστούγεννά του.

Πήγαν στη γειτονιά, όπου μεγάλωσε ο Σκρουτζ. Εκεί το πνεύμα τού θύμισε το σπίτι που μεγάλωσε, την αγαπημένη του αδερφή και μητέρα του Φρεντ, την πρώτη του δουλειά, τους φίλους του, την πρώτη του αγάπη. Ένωσε ξανά, έπειτα από τόσα χρόνια, μια ζεστασιά στην καρδιά. Ο χρόνος μου τελείωσε, είπε το πνεύμα και

την επόμενη στιγμή ο Σκρουτζ βρέθηκε στο κρεβάτι του.

Ξανακοιμήθηκε και όταν ξύπνησε, μπροστά του βρισκόταν το δεύτερο πνεύμα, το πνεύμα των φετινών Χριστουγέννων, όπως του είπε. Το πνεύμα τον πήγε στο σπίτι του υπαλλήλου του, παρ' όλο που ήταν φτωχό, η ατμόσφαιρα ήταν πολύ γιορτινή. Πριν φάνε έκαναν προσευχή και ευχήθηκαν ακόμα και για τον ίδιο. Τον Σκρουτζ τον ενδιέφερε πολύ το μικρότερο παιδί, ο Τιμ, ο οποίος είχε σοβαρό πρόβλημα στα πόδια.

Ύστερα βρέθηκαν στο σπίτι του Φρεντ, όπου γινόταν γιορτή.

Όλοι έπιναν, έτρωγαν, γλεντούσαν και γελούσαν. Ο άντρας μπήκε στο κλίμα της γιορτής και στα παιδιά που έπαιζαν, συμμετείχε και διασκεδάζε. Μετά από λίγο, το πνεύμα είπε ότι έπρεπε να φύγουν και ο Σκρουτζ βρέθηκε στο κρεβάτι του.

Το τρίτο πνεύμα ήρθε κι αυτό στην ώρα του. Του έδειξε μια παρέα εμπόρων, οι οποίοι μιλούσαν για έναν πολύ άπληστο άνθρωπο και μοίραζαν τα υπάρχοντά του γελώντας. Του έδειξε επίσης την οικογένεια του Κράτσιτ, οι οποίοι έκλαιγαν επειδή ο Τιμ είχε πεθάνει. Ο Σκρουτζ ικέ-

τευσε το πνεύμα να αλλάξει το μέλλον, μα εκείνο δε μίλησε και τον έστειλε στο κρεβάτι του.

Από τότε ο Σκρουτζ πήρε το μάθημά του, ευλογούσε τα Χριστούγεννα και άλλαξε ζωή. Συμπαραστάθηκε στον Τιμ (ο οποίος δεν πέθανε) και αγάπωσε τον ανιψιό του. Έγινε καλόκαρδος και σε μια νύχτα έμαθε να γιορτάζει τα Χριστούγεννα καλύτερα απ' όλους.

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ (Δημήτρης Αντωνόπουλος, Παρασκευή Ευαγγέλου, Ελίνα Καβαλάκη, Παντελής Καυμένος Παντελής Σακελλαρόπουλος)

Το κοριτσάκι με τα σπέρτα (Χανς Κρίστιαν Άντερσεν)

Τότε άναψε ένα σπέρτο...

σπιτιού τους. Περνώντας μια άμαξα την τρόμαξε, της έπεσαν τα σπέρτα και της έφυγε το τσόκαρο. Προσπάθησε να μαζέψει τα σπέρτα, αλλά ένα αγοράκι της πήρε το τσόκαρο. Πεινασμένη, ξυπόλητη και εξασθεωμένη προχωρούσε

Παραμονή Πρωτοχρονιάς και το χιόνι είχε σκεπάσει τη μεγάλη πόλη, ενώ παντού επικρατούσε γιορτινή ατμόσφαιρα. Η μικρή ορφανή άδικα προσπαθούσε να πουλήσει σπέρτα και κανείς δεν της έδινε σημασία. Όλοι έτρεχαν να γυρίσουν γεμάτοι δώρα στη θαλπωρή του

στους ερημωμένους δρόμους και άκουγε κλάναντα, τραγουδία και γέλια πίσω από τα φωτισμένα παράθυρα. Έβλεπε από τα παράθυρα τα στολισμένα δωμάτια και μια μανούλα που τάιζε το την κορούλα της με αγάπη.

Με σπαραγμένη την καρδιά

κούρνιασε στο πλατύσκαλο μιας βαριάς πόρτας. Ένα αδίστοτο σκυλάκι ήρθε δίπλα της. Φαί δεν είχε να του δώσει, μόνο χάδια. Τότε άναψε ένα σπέρτο, για να ζεσταθεί και μέσα από τη λάμψη του άρχισε να βλέπει εικόνες μαγικές. Συνέχισε ν' ανάβει το ένα σπέρτο μετά το άλλο.

Ζεστά δωμάτια, υπέροχα γιορτινά τραπέζια με όλα τα γιορτινά φαγητά πάνω, γλυκίσματα... Ένα χριστουγεννιάτικο έλατο με πολύχρωμα κεράκια και γιρλάντες υψωνόταν στο μέσο της έρημης πλατείας.

Όταν έσβηνε το σπέρτο όλα χάνονταν. Τελικά πήρε όλα τα σπέρτα και τα άναψε. Τότε ένα πελώριο αστέρι εμφανίστηκε και σιγά - σιγά μεταμορφώθηκε και έγινε ένα πρόσωπο τρυφερό και μια αγκαλιά στοργική. Ήταν η πολυαγαπημένη της γιαγιά, που τη φρόντιζε, την αγάπωσε και την προστάτευε.

Ζήτησε από τη γιαγιά της να την πάρει κοντά της, αλλά η γιαγιά δεν την πήρε, προσπαθώντας να της δώσει νόημα, για να συνεχίσει να ζει. Της είπε ότι η αγάπη φωτίζει και ζεσταίνει τον κόσμο όλο. Με την καλοσύνη στην καρδιά της θα βρísκει και θα χαρίζει πάντα την αγάπη.

Ξημέρωσε η Πρωτοχρονιά και η γλυκιά φτωχοντυμένη παιδόουλα κοιμόταν γαλήνια ανάμεσα στα καμένα σπέρτα, μέσα στο χιόνι. Κι όταν άνοιξε η εξώθυρα, οι νοικοκυραίοι του σπιτιού άνοιξαν την αγκαλιά τους και πήραν το κοριτσάκι και το σκύλο. Κι από τότε μόνο η αγάπη βασίλευε στο σπιτικό τους.

ΑΤΡΟΜΗΤΟΙ (Ελισάβετ Δόριζα, Δημήτρης Καράμνηνας, Τζωρτζίνα Κατσιγιάννη, Κατερίνα Κολιάτση)

Χριστούγεννα στη φτωχογειτονιά

Είναι παραμονή Χριστουγέννων και το χιόνι πέφτει πυκνό. Κοιτάζω έξω απ' το παράθυρό μου. Είναι τόσο όμορφο το κάτασπρο τοπίο! Μέσα κάνει ζέση κι εγώ σκέφτομαι ότι έξω κάνει πολύ κρύο. Τι να κάνουν οι φτωχές οικογένειες άραγε; Μετά από λίγο ντύθηκα ζεστά και βγήκα να κάνω μια βόλτα.

Χωρίς να το καταλάβω πήρα το δρόμο για τη φτωχογειτονιά της πόλης μου. Σκεφτόμουν πόσο δυστυχισμένοι και λυπημένοι θα είναι οι κάτοικοί της τώρα! Άρχισα να παρακαλώ το Χριστό: «Αυτές τις γιορτινές μέρες να περάσουν όλοι καλά». Όταν κόντεψα στα στενά δρομάκια της φτωχογειτονιάς, τα

οποία ήτανε όλο λακούβες γεμάτες νερό, τα μάτια μου έπεσαν σε ένα μικρό κοριτσάκι που έκλαιγε. Η μητέρα του προσπάθησε να το κάνει να σταματήσει λέγοντάς του κάτι. Τα μάτια του όμως συνέχιζαν να δακρύνουν. Τότε το άκουσα να

ψιθυρίζει «μαμά κρυώνω και πεινάω».
Εγώ δεν άντεξα κι έφυγα τρέχοντας. Μπήκα στο σπίτι με βαριά καρδιά. Ο πατέρας μου με κοίταξε και κατάλαβε ότι κάτι με στενοχώρησε. Τότε άρπαξα την ευκαιρία και του είπα ό,τι είχα ακούσει στη φτωχογειτονιά. Ο πατέρας μου κατάλαβε τι ζητούσα σιωπηλά: «Πάμε στα παζάρια ;» με ρώτησε. Η χαρά μου ήταν τόσο μεγάλη, που θα δώναμε λίγη

ευτυχία στη μικρούλα...
Μετά από λίγες ώρες στη φτωχογειτονιά. Θυμόμουν το σπιτάκι τους, γιατί ήταν το πιο μικρό. Χτυπήσαμε την πόρτα και περιμέναμε με αγωνία. Όταν άνοιξε η πόρτα, ήταν η μικρούλα. Μας κοίταξε με απορία και φώναξε τη μητέρα της. Εγώ τότε έσκυψα και της έδωσα αυτά που κρατούσα. Την πιο όμορφη κούκλα που είδα ποτέ μου. Τα μάτια και το προσωπάκι της έλαμπαν από ευτυχία. Η

Μητέρα της κοίταζε κι αυτή όλο απορία. Ο πατέρας μου της εξήγησε και της ζήτησε να δεχτεί τα φώνια που κάναμε. Η μητέρα του κοριτσιού μας ζήτησε να περάσουμε μέσα. Έκανε τόσο κρύο...
Μέσα σε λίγη ώρα μάθαμε πως το κοριτσάκι ήταν ορφανό από πατέρα και πως οι δυο τους ήταν μόνες στον κόσμο. Η μητέρα έψαχνε για δουλειά, αλλά ήταν πολύ δύσκολο να βρει. Ο πατέρας μου τότε

έγραψε τη διεύθυνσή μας σ' ένα χαρτάκι και της την έδωσε, για να 'ρθουν να περάσουν μαζί μας τα Χριστούγεννα. Ευτυχώς δέχτηκαν.
Τις επόμενες μέρες ο πατέρας μου της είχε βρει ήδη μια δουλειά, για να μπορούν κι αυτοί να ζουν κάπως καλύτερα !
Χρόνια Πολλά
Καλά Χριστούγεννα σ' όλους!
Εύα Σταμπουλίδου
Βάσω Τσουκαλά

Το αγγελάκι της φουντωτής γιρλάντας

- Έρχονται τα Χριστούγεννα! φώναξε χαρούμενα ένα χειμωνιάτικο πρωινό ο μικρός άγγελος. Η Χριστουγεννιάτικη φουντωτή γιρλάντα με τους εφτά αγγέλους που κρέμονταν από πάνω της, τινάχτηκε ολόκληρη.

- Μας ξύπνησες! διαμαρτυρήθηκαν οι άγγελοι με μια φωνή. Τι σε έπιασε και φωνάζεις ξαφνικά;

- Έρχονται! Έρχονται τα Χριστούγεννα! φώναξε και πάλι ο μικρός άγγελος. Οι άλλοι άγγελοι χασμουρήθηκαν. Ίσωςαν τα χάρτινα φτερά τους που ήταν σκεπασμένα με λείο και μαλακό ύφασμα και ρώτησαν το μικρό τους αδερφό.

- Και εσύ που το ξέρεις; Μέσα σε αυτό το κουτί που είμαστε κλεισμένοι, δεν έχουμε ούτε ημερολόγια, ούτε ρολόγια. Πως μπορούμε να ξέρουμε τι εποχή είναι, αν πλησιάζουν τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα; Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να περιμένουμε τη στιγμή που κάποιος θα ανοίξει το καπάκι από το κουτί και θα μας τοποθετήσει με τα άλλα στολίδια πάνω στο δέντρο.

- Κι όμως εγώ ξέρω πως έρχονται τα Χριστούγεννα! Τα μυρίζω! Οι άγγελοι της φουντωτής γιρλάντας έβυσαν συγχρονισμένοι σαν χορευτές μπαλέτου, το φτιαγμένο από γουνίτσα φωτοστέφανο στο κεφάλι τους.

- Τα μυρίζεις; απόρησαν! Α, εσύ είσαι τελείως χαζούλης!

- Μα ναι! επέμενε ο μικρός άγγελος. Τα μυρίζω στον αέρα που έχει γίνει υγρός και βαρύς. Στη μυρωδιά από τα ξύλα

που καίγονται στο τζάκι. Στα γλυκά με κανέλα και μέλι που φτιάχνουν στην κουζίνα του σπιτιού. Έρχονται Χριστούγεννα σας λέω!

- Εμείς το μόνο που μυρίζουμε εδώ μέσα είναι κλεισούρα και σκόνη. Κοιμήσου μικρέ.

Έχουμε καιρό ακόμα μέχρι τα Χριστούγεννα του είπαν οι άγγελοι και ξάπλωσαν πάνω στο βαμβάκι που είχαν για στρώμα για να μη τσαλακωθούν και σκιστούν.

Όμως ο μικρός άγγελος, ο τελευταίος στη φουντωτή γιρλάντα με τους αγγέλους, δεν μπορούσε να κοιμηθεί από την χαρά και την προσμονή.

Έφταναν τα Χριστούγεννα και επιτέλους θα βρισκότανε και πάλι πάνω στο στολισμένο δέντρο. Εκεί μπορούσε να βλέπει όλο το σπίτι, στολισμένο με γκι και κορδέλες. Να λιγουρεύεται το γιορτινό τραπέζι με τα γλυκά και τα φαγητά που μοσχοβολούσαν. Να λικνίζεται στο ρυθμό των όμορφων τραγουδιών που ηχούσαν παντού και να χαίρεται με τα γέλια, τα παιχνίδια και τις κλεφτές ανυπόμονες ματιές των παιδιών στα κουτιά με τα δώρα κάτω από τα κλαδιά του έλατου. Και να που πραγματικά είχε δίκιο.

Τα Χριστούγεννα πλησίαζαν με γοργούς ρυθμούς και κάποια μαγική στιγμή, το καπάκι του κουτιού που κρατούσε κλειστή την φουντωτή χριστουγεννιάτικη γιρλάντα με τους εφτά αγγέλους άνοιξε. Το φως ξεχύθηκε λαμπρό και ζεστό μέσα στο κουτί και ξύπνησε τα αγγελάκια που χαρούμενα φώναξαν όλα μαζί πια:

- Ήρθαν τα Χριστούγεννα! Ήρθαν τα Χριστούγεννα!

Μαζί με αυτό, άνοιξαν και άλλα κουτιά. Το μεγάλο κουτί με τις γυάλινες μπάλες που τσούλησαν γρήγορα στο χαλί. Το κουτί με τους βελούδιους φιόγκους που τεντώθηκαν νυσταγμένοι. Το κουτί με τις καμπάνες που με μιας άρχισαν να χτυπάνε. Το ξύλινο καρυσθραύστη που ακόνισε την μασέλα του. Τα Άγιο-βασιλάκια που κρατούσαν κιθάρες και βιολιά στα χέρια τους. Και στη γλώσσα των παιχνιδιών που κανείς δεν γνωρίζει και δεν ακούει, άρχισαν όλα τα στολίδια να πανηγυρίζουν, να γελάνε και να τραγουδάνε χαρούμενα που μετά από μεγάλη αναμονή οι γιορτές έφτασαν και το φως της μέρας ανέδειξε τα όμορφα χρώματά τους.

Μα πιο πολύ χαρούμενος ήταν ο μικρός άγγελος της φουντωτής γιρλάντας. Γιατί αυτός ήξερε πιο μπροστά από τα άλλα στολίδια πως τα Χριστούγεννα είχαν φτάσει. Το μύριζε και το ένιωσε μέσα στην καρδιά του και δεν έβλεπε την ώρα να σταθεί πάνω στο δέντρο και πάλι. Και η στιγμή αυτή είχε φτάσει.

Τα λεπτά χέρια μιας όμορφης γυναίκας με μακριά μπουκλωτά μαλλιά μπήκαν μέσα στο κουτί και έπιασαν την γιρλάντα με τους αγγέλους. Η καρδιά του μικρού αγγέλου πήγε να σπάσει.

- Τώρα θα πετάξω ψηλά στο έλατο, σκέφτηκε. Θα δω το στολισμένο σπίτι, τα παιδάκια που τρέχουν γύρω από τα σκορπισμένα στο σαλόνι στολίδια και δώρα, τα χαμόγελα στα πρόσωπα όλων να ζεσταίνουν το κρύο που ένιωθα τόσο καιρό μέσα στο κουτί.

Μα καθώς σκεφτόταν όλα αυτά χαράτ! Το χάρτινο φτερό του πιάστηκε στο καπάκι από το κουτί που δεν είχε καλά ανοίξει και κόπηκε στη μέση.

- Αχ τι κρίμα! Έσκισα το φτερό του τελευταίου στη σειρά αγγέλου. Δεν πειράζει.

Τώρα η γιρλάντα θα έχει μόνο έξι αγγέλους, είπε η γυναίκα με τα μπουκλωτά μαλλιά και παίρνοντας στα χέρια της ένα ψαλίδι έκοψε το σκονί που συγκρατούσε τον άγγελο στην φουντωτή γιρλάντα και τον έβαλε και πάλι μέσα στο κουτί. Όλα τότε ησύχασαν.

Τα στολίδια έπιασαν να γελάνε και να φωνάζουνε στη γλώσσα των παιχνιδιών. Το φως που έλουζε τα κουτιά χλόμιασε και το κρύο σκέπασε τον μικρό άγγελο με το σκισμένο φτερό, που έμεινε ξαπλωμένος στον πάτο του κουτιού.

- Δεν θα γνωρίσω τα φετινά Χριστούγεννα. Δεν θα μυρίσω τα φρεσκοψημένα γλυκά στο φούρνο. Δε θα τραγουδήσω μαζί με τα παιδιά, που θα στέ-

κονται στην πόρτα χτυπώντας τριγωνάκια τα κάλαντα για τον Χριστούλη, είπε πολύ λυπημένος ο μικρός άγγελος και χάρτινα δάκρυα άρχισαν να πέφτουν από τα ζωγραφισμένα μάτια του.

Μα πριν προλάβει να κρυσώσει η καρδούλα του, άλλο ένα χέρι μπήκε μέσα στο κουτί. Ήταν μικρό και στρουμπουλό και άρχισε να ψαχουλεύει το κουτί ανακατεύοντας το μπαμπάκι του πάτου τόσο, που ο άγγελος έκανε τούμπες. Ύστερα, έπιασε τον μικρό άγγελο που έστεκε, χωρίς την γιρλάντα, μόνος με

το σκισμένο φτερό του. Κι όταν το χέρι τον σήκωσε, ο άγγελος, έστω και με ένα φτερό, πέταξε ψηλά κι αντίκρισε ένα μικρό παιδάκι, που ίσα ίσα στεκόταν στα ποδαράκια του και περπατούσε άτσαλα. Το μικρό παιδάκι με τον άγγελο στο τεντωμένο του χέρι έφτασε στραβοπατώντας τη γυναίκα με τα μπουκλωτά μαλλιά και της έδωσε τον άγγελο.

- Θέλεις να τον βάλουμε κι αυτόν στο δέντρο; ρώτησε η γυναίκα.

Το παιδάκι γέλασε τότε τόσο τρανταχτά και γλυκά, που ο μικρός άγγελος έπαψε πια να κρυσώνει και μια μαγική θαλπωρή τον τύλιξε.

Η γυναίκα πήρε τον μικρό άγγελο

από το χεράκι του παιδιού, του τίναξε από πάνω του τα ανακατεμένα μπαμπάκια και με προσοχή κόλλησε το μισό φτερό που του έλειπε. Ύστερα, ανεβαίνοντας σε μια μεγάλη σκάλα τον έβαλε πιο ψηλά από τα άλλα στολίδια, πιο ψηλά ακόμα και από την γιρλάντα των έξι αγγέλων. Στην κορυφή του δέντρου! Και καθώς το μικρό παιδάκι είδε τον άγγελο τόσο λαμπερό και όμορφο άρχισε να χτυπάει παλαμάκια και για μια στιγμή φάνηκε σε όλους πως ο μικρός άγγελος ζωντάνεψε κι έγινε ένας αληθινός άγγελος που είχε κατέβει

από τον ουρανό για να αναγγείλει τη γέννηση του Χριστού. Κι εκεί απάνω ο μικρός άγγελος έζησε τα πιο όμορφα Χριστούγεννα που είχε ζήσει ποτέ του. Με μυρωδιές, με τραγούδια, με γέλια και παιχνίδια, μα και με κάτι ακόμα που έκανε τις γιορτινές μέρες πιο πλούσιες και πιο ζεστές. Με αγάπη!

Ταξιδευτές(Ατσου Ναταλία, Βασάλου Χριστίνα, Γαρίλλης Θάνος και Κολκού Ευαγγελία)

Χριστουγεννιάτικα έθιμα

Ήθη και έθιμα που οι ρίζες τους φθάνουν μέχρι την αρχαία εποχή αναβιώνουν κάθε Χριστούγεννα στην Κρήτη. Από αυτά τα έθιμα ξεχωρίζουν: το σφάξιμο του χοίρου, το χριστόψωμο, τα γλυκίσματα, το ποδαρικό, η μπουγάτσα και τα κάλαντα που λένε τα παιδιά γυρίζοντας από σπίτι σε σπίτι κρατώντας μια κρητική λύρα στο χέρι.

Εκτός από τα παιδιά τα οποία φέρνουν στο σπίτι την καλοτυχία, ανάλογες ιδιότητες έχουν κατά τη λαϊκή μας παράδοση και τα ζώα. Μάλιστα εβαζαν στο σπίτι ένα από τα ζώα τους, είτε αυτό ήταν βόδι είτε αιγοπρόβατο μέχρι να ουρήσει. Σε πολλές περιοχές της Κρήτης το βόδι είναι ευλογία και εξασφαλίζει την καλή χρονιά. Σε άλλες πάλι περιοχές εβαζαν τα παιδιά να χτυπούν στην πλάτη τη νεόνυμφη γυναίκα για να κάνει παιδιά. Πίστευαν μάλιστα ότι με το χτύπημα μεταδίδεται στη γυναίκα η γονιμοποιός δύναμη, την οποία κρύβει μέσα του χλωρό κλαρί.

Παλιότερα στα χωριά, δεν υπήρχε οικογένεια που να μην εκτρέφει όλο το χρόνο ένα γουρούνι για να το σφάξει τις γιορτινές μέρες. Ο χοίρος σφάζονταν την παραμονή των

Χριστουγέννων, την ημέρα των Αγίων Δέκα και ήταν το κύριο Χριστουγεννιάτικο έδεσμα. Με το κρέας του έφτιαχναν: λουκάνικα, απάκια, πηχτή ή τσιλαδιά, σύγλινα (δηλαδή το κρέας του γουρουνιού κομμένο σε μικρά κομμάτια, που το έψηναν και το έβαζαν σε μεγάλα δοχεία και το κάλυπταν με το λιωμένο λίπος του ζώου), ομαθιές (έντερα χοίρου γεμισμένα με ρύζι, σταφίδες και κομματάκια συκώτι), τσιγαρίδες (κομμάτια μαγειρεμένου λίπους με μπαχαρικά που το έτρωγαν με ζυμωτό ψωμί για κολατσιό, όταν μάζευαν τις ελιές).

Το Χριστόψωμο

Το ζύμωμα είναι μια ιεροτελεστία. Χρησιμοποιούν, φιλοκοσκινισμένο αλεύρι, ροδόκερο, μέλι, σουσάμι, κανέλα και γαρίφαλα. Πλάθουν το ζυμάρι και παίρνουν τη μισή ζύμη και φτιάχνουν μια κουλούρα. Με την υπόλοιπη φτιάχνουν σταυρό με λουρίδες από τη ζύμη. Στο κέντρο βάζουν ένα άσπαστο καρύδι. Στην υπόλοιπη επιφάνεια σχεδιάζουν σχήματα με το μαχαίρι ή με το πιρούνι, όπως λουλούδια, φύλλα, καρπούς, πουλάκια. Το κόβουν ανήμερα τα Χριστούγεννα, δίνοντας πολλές ευχές. Παλαιότερα στην Κρήτη τα ζώα είχαν μερίδα και στο Χριστόψωμο. Το ανακάτευσαν με τα πίτουρα και το έδιναν στα ζώα να το φάνε, για να

ευλογηθούν κι αυτά.

Αναπαράσταση της φάτνης

Στην σπηλιά του Αϊ Γιάννη στην Μαραθοκεφάλα Κισιάμου στα Χανιά την παραμονή των Χριστουγέννων τελείται Αρχιερατική θεία λειτουργία. Η αναπαράσταση της φάτνης όπου γεννήθηκε ο Χριστός με πρόβατα, βοσκούς φωτιές σήμαντρα και το αστέρι να λάμπει στην

Γλυκίσματα

Τα παραδοσιακά γλυκά των γιορτών είναι τα μελομακάρονα οι κουραμπιέδες, τα σαρίκια, οι λουκουμάδες, οι γλυκοκουλούρες, η Βασιλόπιτα. Τα μελομακάρονα βουτιούνται σε μέλι και πασπαλίζονται με κοπανισμένο καρύδι, σιγάμι και κανέλα. Οι κουραμπιέδες έχουν αγνό βούτυρο, ρακί, αμύγδαλα, ζάχαρη άχνη. Η ζάχαρη συμβολίζει τα χιονισμέ-

Νικηφόρος Λύτρας : Τα κάλαντα

κορυφή της σπηλιάς δίνουν ιδιαίτερο χρώμα. Παλιότερα, από την παραμονή των Χριστουγέννων οι γεωργοί, οι βοσκοί και οι ναυτικοί έλεγαν "πώς παλεύουν οι καιροί και οι αερίδες ποιος θα γεννηθεί και ποιος θα βαπτισθεί". Οποίος γεννηθεί, όποιος δηλαδή υπερισχύσει και βγει νικητής την ημέρα των Χριστουγέννων, αυτός θα υπερισχύσει μέχρι και τα Φώτα, αλλά και ολόκληρο τον καινούργιο χρόνο.

να βουνά της εποχής. Τα σαρίκια είναι από φύλλο ζύμης, τηγανίζονται σε καυτό λάδι και πασπαλίζονται με κανέλα και σιγάμι. Τα ξεροτήγανα είναι περίπου ίδια με τα σαρίκια αλλά τυλίγονται στα δάκτυλα.

Τα κάλαντα

Με την Κρητική διάλεκτο μνημονεύουν τα γεγονότα των εορτών, καταλήγουν με ευχές για τον νοικοκύρη του σπιτιού και λέγονται την παραμονή της

κάθε γιορτής συνήθως από παιδιά που γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι και τα τραγουδούν κρατώντας τρίγωνα, λύρες και λαούτα.

Χαρακτηριστικό το παρακάτω απόσπασμα από Κρητικά Κάλαντα:

"Ταχειά ταχειά ν'αρχιχροινιά κι αρχή του Γεναρίου
αύριο ξημερώνεται τ' αγίου Βασιλείου

Πρώτα που βγήκεν ο Χριστός
- άγιος και πνευματικός -

στη γη να περπατήσει
βγήκε και χαιρέτησε όλους
τους ζευγολάτες.

Τον πρώτο που χαιρέτησε ήταν
Άγιο Βασίλη

- Καλώς τα κάνεις Βασιλείο,
καλόν ζευγάριν έχεις "

Το ακοίμητο τζάκι

Πιο παλιά το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων έκοβαν κλαδιά και βλαστούς οι νοικοκυρές και οι κόρες και τα πήγαιναν στο σπίτι. Τα έβαζαν σε ποτήρι με νερό και προσμονούσαν

να ανθίσουν. Το "ακοίμητο" τζάκι με τα μεγάλα κούτσουρα εξακολουθεί και τις ημέρες μας να δίνει τον τόνο μιας γιορτής οικογενειακής που όλοι αναζητούν ελπίζοντας σε ένα καλύτερο νέο έτος. Οι παλαιότεροι έλεγαν πώς μέσα από την αθρακιά -την στάχτη- μπορούσαν να μαντέψουν τα μελλούμενα.

Η μπουγάτσα

Στο Ηράκλειο υπάρχει και το έθιμο της μπουγάτσας,

όπου οι κάτοικοι καταναλώνουν ανήμερα της Πρωτοχροινιάς μεγάλες ποσότητες μπουγάτσας θέλοντας να είναι γλυκιά η πρώτη τους γεύση. Μάλιστα σε όλους τους δρόμους του Ηρακλείου την παραμονή της Πρωτοχροινιάς στήνονται υπαίθριοι πάγκοι για την διανομή μπουγάτσας.

ΜΙΚΡΟΙ ΑϊΝΣΤΑΙΝ — Αλέξανδρος Αλεξάλης

Κι άλλα έθιμα από την Κρήτη

Στην Ελλάδα μιλάμε για τις «Γιορτές» κι αναφερόμαστε στην εορταστική περίοδο για τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχροινιά και τα Φώτα ή Θεοφάνεια.

Παραδοσιακά η περίοδος αυτή διαρκεί 12 μέρες και υπάρχουν πολλά έθιμα συνδεδεμένα με αυτή, άλλα πολύ παλιά κι άλλα σχετικά πρόσφατα, όπως

Χριστούγεννα, έθιμα στην Κρήτη

Τα Χριστούγεννα ή οι «Γιορτές» στην Ελλάδα δεν είναι πια αυτό που ήταν πριν 40 χρόνια. Με τα χρόνια παρατηρείται η ανάπτυξη μιας παγκόσμιας κουλτούρας και τα δυτικοευρωπαϊκά έθιμα διαδίδονται όλο και περισσότερο κι αλλοιώνουν ή εξαφανίζονται τις τοπικές παρα-

σώου στην τηλεόραση.

Τη μέρα των Χριστουγέννων μαζεύονται όλα τα μέλη της οικογένειας στο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

Η μέρα των Χριστουγέννων είναι η μέρα που γιορτάζει ο Μανόλης ή Εμμανουήλ ή Μάνος κι η Εμμανουέλα. Οι φίλοι τους κι οι συγγενείς τους θα τους επισκεφτούν για να τους ευχηθούν «Χρόνια Πολλά».

Παλιότερα τα Χριστούγεννα ήταν πιο απλά, πιο ζεστά, πιο κοντά ίσως στο πραγματικό πνεύμα των Χριστουγέννων. Πολλές από τις παραδόσεις αιώνων εξακολουθούν να υπάρχουν αναλλοίωτες κι έτσι τα Χριστούγεννα στην Ελλάδα διατηρούν την ιδιομορφία τους και αρκετά από τα έθιμα τους.

Η νηστεία των Χριστουγέννων

Το θρησκευτικό συναίσθημα κι η πρακτική ήταν σαφώς πιο έντονα και σχεδόν 40 μέρες νωρίτερα ξεκινούσε η Νηστεία των Χριστουγέννων. Οι πιστοί δεν κατανάλωναν καθόλου ζωικά προϊόντα: κρέας, γαλακτοκομικά, αυγά.

Προετοιμασίες για τα Χριστούγεννα

Πλησιάζοντας προς τα Χριστού-

γεννα, άρχιζαν οι προετοιμασίες ώστε όλα να είναι έτοιμα για την μεγάλη γιορτή. Τα σπίτια καθαρίζονταν σχολαστικά και λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα οι νοικοκυρές έφτιαχναν τα μελομακάρωνα, τα οποία φυσικά τρώγονταν την ημέρα των Χριστουγέννων με την λήξη της νηστείας.

Στο παρελθόν τα μελομακάρωνα ήταν αποκλειστικά για τα Χριστούγεννα κι οι κουραμπιέδες για την Πρωτοχροινιά. Σήμερα όμως ο διαχωρισμός αυτός δεν τηρείται.

Ο χοίρος των Χριστουγέννων

Στην Κρήτη παλιότερα ήταν έθιμο να μεγαλώνει κάθε οικογένεια στο χωριό ένα γουρούνι, το «χοίρο», όπως το έλεγαν. Ο χοίρος σφάζονταν την παραμονή των Χριστουγέννων κι ήταν το κύριο Χριστουγεννιάτικο έδεσμα.

Την δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων, οι χωρικοί έκοβαν το κρέας του χοίρου και έφτιαχναν:

- λουκάνικα
- απάκια: καπνιστό κρέας
- πηχτή (τσιλαδιά): αφαιρείται κάθε ίχνος κρέατος από το κεφάλι του γουρουνιού και όλα μαζί βράζονται. Ο ζωμός με ειδική προετοιμασία μετατρέπεται σε πηχτό ζελέ που μέσα του βρίσκονται τα κομμάτια του κρέατος.
- σύγλινα, δηλαδή το κρέας του γουρουνιού κομμένο σε μικρά κομμάτια, που το έφηναν και το έβαζαν σε μεγά-

Views of the Earth. Copyright © 2006 by Christoph Hormann <http://earth.imagico.de/>

το στόλισμα του χριστουγεννιάτικου δέντρου και η γαλοπούλα στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

Ιστορικά η γέννηση του Χριστού κανονίστηκε το 354 μ.Χ. να εορτάζεται στις 25 Δεκεμβρίου, την ίδια μέρα που γιορτάζονταν η γέννηση του παλαιού Θεού Μίθρα, του «αήττητου Θεού Ήλιου» που ήταν θεός όλων των ηλιακών θεοτήτων της ειδωλολατρίας.

Με την αλλαγή και την στροφή των ανθρώπων προς άλλους θεούς, ο «Αήττητος Θεός Ήλιος», έπεσε και τη θέση του την πήρε ο Χριστός.

δόσεις περιοχών και χωρών.

Σήμερα τα Χριστούγεννα φαίνονται πιο εντυπωσιακά, πιο γυαλιστερά, πιο glamorous. Οι βιτρίνες των καταστημάτων στολίζονται σχεδόν ένα μήνα πριν, στις πόλεις φωτίζονται οι δρόμοι κι οι πλατείες, πολλοί ταξιδεύουν αυτές τις μέρες είτε στο εξωτερικό είτε σε μέρη στην Ελλάδα που προσφέρουν χειμερινές διακοπές.

Οι Έλληνες θα διασκεδάσουν σε κλαμπ, στα μπουζούκια (στην Κρήτη έχουν σχεδόν εξαφανιστεί) ή θα παρακολουθήσουν κάποιο εντυπωσιακά

λα δοχεία και το κάλυπταν με το λιωμένο λίπος του ζώου. Το λίπος έπηξε μόλις έχανε τη θερμότητα του και το κρέας μπορούσε να διατηρηθεί έτσι για αρκετούς μήνες.

- ομαθιές, τα έντερα του χοίρου γεμισμένα με ρύζι, σταφίδες και κομματάκια συκώτι.
- τσιγαρίδες, κομμάτια μαγειρεμένου λίπους με μπαχαρικά που το έτρωγαν με ζυμωτό ψωμί για κολατσιό στην εξοχή, όταν μάζευαν τις ελιές.

Ο χοίρος των Χριστουγέννων ήταν η βασική πηγή κρέατος για αρκετές εβδομάδες. Φυσικά αναφερόμαστε σε μια διαίτα εξαιρετικά φτωχή σε κρέας, την περίφημη διατροφή της Κρήτης (Μεσογειακή Διατροφή), που χάριζε στους Κρητι-

κούς των παλιότερων δεκαετιών υγεία και μακροζωία. Τίποτα δεν πήγαινε χαμένο από το χοίρο των Χριστουγέννων, για κάθε κομμάτι του ζώου υπήρχε κάποια χρήση. Ακόμα κι αυτή η ουροδόχος κύστη, η «φούσκα» όπως λέγεται, πλυνόταν και καθαριζόταν και μετά φουσκωνόταν και γινόταν μπάλα, πολύτιμο δώρο για τα παιδιά της εποχής εκείνης.

Σε πολλές περιοχές της Ελλάδας τμήματα του χοιρινού χρησιμοποιούνταν κατά το παρελθόν ως πρώτη ύλη για διάφορα γιατροσόφια ενώ άλλα κομμάτια του αποτελούσαν αντικείμενα μαντείας. Οι συγκεκριμένα ο σφάχτης ή κάποιος ηλικιωμένος σε ρόλο χρησιμοδότη μελετούσε τα

σπλάγχνα του ζώου για να ερμηνεύσει τι σήμαιναν για το μέλλον, για την τύχη του σπιτιού, τις σοδειές, τον καιρό.

Τα κάλαντα

Έθιμο που διατηρείται αμείωτο ακόμα και σήμερα με τα παιδιά να γυρνούν από σπίτι σε σπίτι 2 μαζί ή και περισσότερα και να τραγουδούν τα κάλαντα συνοδεύοντας το τραγούδι τους με το τρίγωνο ή ακόμα και κιθάρες, ακορντεόν, λύρες, ή φουσαρμόνικες.

Το Χριστουγεννιάτικο Δέντρο

Σήμερα όλοι αγοράζουν και στολίζουν χριστουγεννιάτικα δέντρα, είτε φυσικά είτε τεχνητά.

Συνήθως στολίζονται λίγες μέρες πριν τα Χριστούγεννα και παραμένουν στα σπίτια μέχρι τα Φώτα.

Στην Κρήτη παλιότερα το έθιμο αυτό δεν υπήρχε. Σε άλλες περιοχές της Ελλάδας στόλιζαν μικρά караβάκια.

Το έθιμο του χριστουγεννιάτικου δέντρου πιστεύεται ότι έχει έρθει από τη Δύση αλλά σήμερα έχουμε αποδείξεις ότι αυτό υπήρχε ήδη στην αρχαία Ελλάδα, όπου τα παιδιά στην αρχή του χρόνου περιφέρονταν στους δρόμους κρατώντας στολισμένα κλαδιά δέντρων και τραγουδώντας την Ειρεσιώνη, τα αρχαία ελληνικά κάλαντα. ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ – Παρασκευή Ευαγγέλου

Χριστούγεννα στην Κεφαλλονιά

Αυτή την εποχή η αγριοκουμαριά είναι φορτωμένη με ζωηρούς γλυκούς κόκκινους καρπούς. Κατά το έθιμο κλαδιά κουμαριάς και μυρτιάς στολίζουν το σπίτι τα Χριστούγεννα. Οι νοικοκυρές ψαίνουν το Χριστόψωμο, το διακοσμούν με το σχήμα του Σταυρού και το στολίζουν με αμύγδαλα και καρύδια. Τον παλιό καιρό γυρίζοντας από την εκκλησία μετά την νυχτερινή λειτουργία των Χριστουγέννων, ο νοικοκύρης κρατούσε το Χριστόψωμο πάνω από την φωτιά στο τζάκι και έριχνε πάνω του λάδι τρεις φορές, λέγοντας: "Χριστός γεννιέται, το φως αξαίνει!". Κατόπιν κάθε μέλος της οικογένειας έκοβε ένα κομμάτι και το υπόλοιπο το πήγαιναν στον σταύλο και τάζιζαν τα ζώα σε ανάμνηση της ζεστασιάς που πρόσφεραν στον Χριστό στην γέννησή του.

Οι Αργοστολιώτες αποχαιρετούν τον παλιό χρόνο περπατώντας στον κεντρικό δρόμο της πόλης όπου οι μπάντες και χορωδίες ψάλλουν τα κάλαντα και άλλα τραγούδια, ρίχνοντας ο ένας στον άλλο αρώματα. Κατά το έθιμο, την 31η Δεκεμβρίου, βγαίνουμε στην εξοχή και ξεριζώνουμε μια αγιοβασιλίτσα (ασκυνοκάρρα) την οποία κρεμάμε πάνω από την πόρτα του σπιτιού για να φέρει υγεία, καλή τύχη και προστασία στο

σπίτι και την οικογένεια για όλο το χρόνο. Αυτό το έθιμο έχει διασωθεί από την αρχαιότητα. Το σημερινό όνομα του φυτού οφείλεται στον εορτάζοντα Άγιο Βασίλειο. Είναι επίσης πρωτοχρονιάτικο έθιμο να σπάσουν ένα ρόδι πετώντας το στο έδαφος μπροστά από την είσοδο του σπιτιού, ελευθερώνοντας τους σπόρους. Ο αριθμός των ευχών για το σπίτι και την οικογένεια είναι ίδιος με τα σπυριά που περιέχονται στον καρπό.

Την παραμονή των Φώτων, την ημέρα του Αγιασμού, οι καλικατζαροι της υπόλοιπης Ελλάδας, τα παγανά” της Κεφαλονιάς, έχουν εξαφανιστεί. Ο σταυρός που μπήκε στα σπίτια με το αγιασμένο νερό τα έδωξε. Αφού για ένα δωδεκαήμερο, από την νύχτα των Χριστουγέννων κυριαρχήσανε στη γη, μπήκανε στα σπίτια από τις καμινάδες, μαγαρίσανε τα φαγητά, ήρθε η ώρα να ξεναγυρίσουν αποδιωγμένα στον κάτω κόσμο τα βασιλεία. Τα παγανά της Κεφαλονιάς είναι παράξενα πνεύματα με παιδική μορφή. Πολλοί πιστεύουν πως είναι οι ψυχές των αβάντιστων νηπίων.

Για την ημέρα των Επιφανίων η κεντρική είσοδος της εκκλησίας στολίζεται με μια αψίδα από κλαδιά μυρτιάς (κλασικό σύμβολο αιώνιας αγάπης, ειρήνης

και τιμής) και φοίνικα (σύμβολο της νίκης του Χριστού πάνω στο θάνατο). Την παραμονή ο ιερέας επισκέπτεται τα σπίτια των ενοριτών του για να τα αγιάσει. Χρησιμοποιεί την Αγιαστούρα (ένα ξύλο στολισμένο με δεντρολίβανο νάρκισσους και συχνά ένα γαρύφαλλο). Παλιότερα, τη στάχτη που είχαν στα σπίτια τους το δωδεκαήμερο, οι άνθρωποι την έβγαζαν από το σπίτι πριν να έρθει ο παπάς να αγιάσει. Τη χρησιμοποιούσαν για να ξορκίσουν το σκαθάρι από τα αμπέλια τους.

Εάν η περιοχή είναι κοντά σε θάλασσα, ποτάμι ή λίμνη αγιάζονται και τα νερά. Ο Σταυρός ρίχνεται τρεις φορές στην θάλασσα και ελευθερώνονται τρία περισσότερα συμβολίζοντας την βάπτιση του Χριστού. Όταν ο παπάς έκανε τη Βάφτιση στην εκκλησία και ράντιζε τον κόσμο, οι γυναίκες προσπαθούσαν να μαζέψουν τις πρώτες σταγόνες που θα έπεφταν για να μπορέσουν να κάνουν αρσενικά παιδιά. Τη στάχτη που είχαν στα σπίτια τους το δωδεκαήμερο, οι άνθρωποι την έβγαζαν από το σπίτι πριν να έρθει ο παπάς να αγιάσει. Τη χρησιμοποιούσαν

για να ξορκίσουν το σκαθάρι από τα αμπέλια τους. Το ψωμί που βγάζει ο φούρνος έχει στρογγυλές άκρες και ονομάζεται Φωτίτσα.

ΑΤΡΟΜΗΤΟΙ— Κατερίνα

Το σπάσιμο του ροδιού την Πρωτοχρονιά στην Πελοπόννησο

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία και ο νοικοκύρης κρατάει στην τσέπη του ένα ρόδι, για να το «λειτουργήσει».

Γυρνώντας σπίτι, πρέπει να χτυπήσει το κουδούνι της εξώπορτας — δεν πρέπει ν' ανοίξει ο ίδιος την πόρτα με το κλειδί του— και έτσι θα είναι ο πρώτος που θα μπει στο σπίτι για να κάνει ποδαρικό με το ρόδι στο χέρι.

Μπαίνοντας μέσα, με το δεξί, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα, το ρίχνει δηλαδή κάτω με δύναμη, για να σπάσει και να πεταχτούν οι ρώγες του

παντού και ταυτόχρονα λέει «Με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μου όλη τη χρονιά».

Τα παιδιά μαζεμένα γύρω-γύρω κοιτάζουν οι ρώγες, αν είναι τραγανές και κατακόκκινες. Όσες γερές κι όμορφες είναι οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα είναι οι μέρες που φέρνει μαζί του ο νέος χρόνος!!!

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ — Δημήτρης Αντωνόπουλος

Το έθιμο του χριστόψωμου στην Πελοπόννησο

«Το ψωμί του Χριστού» το έφτιαχναν οι νοικοκυρές την παραμονή των Χριστουγέννων με ευλάβεια και ειδική μαγιά. Επάνω χάραζαν το σταυρό και γύρω — γύρω έφτιαχναν διάφορα σχέδια και στολίδια με ζυμάρι. Την ημέρα των Χριστουγέννων ο νοικοκύρης του σπιτιού, αφού σταύρωνε το Χριστόψωμο, το έκοβε σε κομμάτια και το μοίραζε στα μέλη της οικογένειάς του.

ΑΤΡΟΜΗΤΟΙ — Τζωρτζίνα Κατσιγιάννη

Γαλλικά Χριστούγεννα

Τα Χριστούγεννα στη Γαλλία αποτελούν την εορταστική κορύφωση του έτους. Σε αντίθεση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες η εποχή των Χριστουγέννων είναι περισσότερο σημαντική.

Η παραμονή των Χριστουγέννων εδώ είναι μια συνηθισμένη εργάσιμη μέρα. Το βράδυ όμως η οικογένεια συγκεντρώνεται για ένα ολοκληρωμένο χριστουγεννιάτικο δείπνο. Ο Père Noël, ο κατά τους Γάλλους Άγιος Βασίλης, δίνει τα δώρα του το βράδυ μεταξύ 24 προς 25 Δεκεμβρίου.

Μεγάλη σημασία στους εορτασμούς των Χριστουγέννων έχουν οι γαστρονομικές απολαύσεις. Το παραδοσιακό εορταστικό τραπέ-

ζι, το «Reveillon» (ρεβεγιόν) αποτελείται από μια πλούσια γκάμα διαφορετικών πιάτων. Και αυτό το έθιμο έχει περάσει σήμερα στα προγράμματα όλων των ξενοδοχειακών μονάδων της Ευρώπης και όχι μόνο αλλά και επί πλέον και την Πρωτοχρονιά. Οι Γάλλοι τα Αλεξανδριανά τα γνωστά κόκκινα λουλούδια τα αποκαλούν (Αστέρια των Χριστουγέννων) και τα χρησιμοποιούν για διακόσμηση εσωτερικών χώρων καθώς και ως δώρο σ' όλη τη διάρκεια του έτους.

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ — Παντελής Καύμενος

Γερμανικά Χριστούγεννα

Αλήθεια, έχετε ποτέ αναρωτηθεί πώς γιορτάζει η Γερμανία τα Χριστούγεννα ; Εγώ, που ο πατέρας μου είναι Έλληνας, αλλά η μητέρα μου Γερμανίδα, έχω περάσει πολλά Χριστούγεννα στη χώρα αυτή, η οποία έχει πολύ ξεχωριστά έθιμα. Σας τα παραδίδω, για να τα διαβάσετε :

Στη Γερμανία το διάστημα που

προηγείται των Χριστουγέννων είναι πολύ σημαντικό. Τα χριστουγεννιάτικα μπισκότα και το χριστουγεννιάτικο κέικ αποτελούν για τις οικογένειες τα παραδοσιακά γλυκά της περιόδου. Χαρακτηριστικές είναι και οι χριστουγεννιάτικες αγορές που εμφανίζονται από το πρώτο σαββατοκύριακο του Δεκεμβρί-

ου κι τελειώνουν την παραμονή των Χριστουγέννων. Διοργανώνονται στο κέντρο της κάθε πόλης και οι πάγκοι τους περιλαμβάνουν γλυκά, στολίδια και ζεστό κόκκινο γλυκό κρασί με μπαχαρικά.

Επίσης, στις 6 Δεκεμβρίου γιορτάζεται ο Ai Nikolaus, ο οποίος είναι παρόμοιος με τον Άη Βασί-

λη ως προς το έθιμο των δώρων. Σύμφωνα με την παράδοση τα παιδιά στις 5 Δεκεμβρίου πρέπει να τραγουδάνε ένα τραγούδι για να τον καλέσουν και το βράδυ αφήνουν ένα πιάτο ή μια μπότα έξω από την πόρτα του σπιτιού τους, πριν κοιμηθούν. Τότε ο Nikolaus φέρνει δώρα στα καλά παιδιά αλλά και ένα ματσάκι

βέργες για να δείρει τα παιδιά που δεν ήταν φρόνιμα. Οι Γερμανοί δίνουν μεγάλη σημασία στη διακόσμηση των σπιτιών τους, την περίοδο των γιορτών. Γύρω από τα παράθυρα βάζουν λαμπιόνια ή ηλεκτρικά κεράκια και στα τζάμια τοποθετούν πολύχρωμες χριστουγεννιάτικες φιγούρες, ενώ στον κήπο στολίζουν

ένα αληθινό (φυτεμένο) έλατο με λαμπάκια. Το χριστουγεννιάτικο δέντρο το στολίζουν την παραμονή των Χριστουγέννων. Είναι στολισμένο με μπαλίσσες και φιγούρες και φωτίζεται με λαμπάκια. Μερικές φορές βάζουν την παραδοσιακή φάτνη από κάτω και πάντα τα δώρα, για να τα βρουν με

έκπληξη τα παιδιά επιστρέφοντας από την εκκλησία. Ύστερα, η οικογένεια γιορτάζει τα Χριστούγεννα πάνω απ' το πλούσιο τραπέζι, ενώ τη δεύτερη μέρα μαζεύονται όλοι οι συγγενείς και γιορτάζουν όλο το απόγευμα. Ένα έχω να πω : Οι Γερμανοί ξέρουν να γιορτάζουν τα Χριστούγεννα και τα κάνουν μαγικά!

ΠΑΝΤΟΓΝΩΣΤΕΣ — Ελίνα Καβαλάκη

Γερμανικά Χριστούγεννα

Τα Χριστούγεννα πλησιάζουν... Κάνοντας τις ετοιμασίες για τη μεγάλη γιορτή, μπορούμε να γνωρίσουμε πώς γιορτάζουν τα Χριστούγεννα σ' άλλες περιοχές της Ευρώπης. Θα σας μιλήσω για τα χριστουγεννιάτικα έθιμα της Γερμανίας. Στη Γερμανία συναντάται συχνά το έθιμο του Adventskranz. Πρόκειται για ένα κηροπήγιο από κλαδιά έλατου, που είναι πλεγμένα έτσι, ώστε να σχηματίζουν ένα στεφάνι. Στο στεφάνι επάνω υπάρχουν τέσσερις θέσεις με κεριά που συμβολίζουν τις τέσσερις τελευταίες εβδομάδες πριν τα Χριστούγεννα. Κάθε Κυριακή ανάβουν κι ένα κεριά παραπά-

νω, μετρώντας αντίστροφα το χρόνο που απομένει για τον ερχομό των Χριστουγέννων. Στις 6 Δεκεμβρίου γιορτάζεται και εκεί ο Άγιος Νικόλαος, ο οποίος φέρνει δώρα στα καλά παιδιά αλλά και ένα δεματάκι βέργες, για να... δείρει τα παιδιά που δεν ήταν φρόνιμα. Ένα άλλο έθιμο τη εποχής πριν τα Χριστούγεννα είναι το χριστουγεννιάτικο ημερολόγιο Adventskalender. Πρόκειται για ένα ημερολόγιο με 24 θέσεις αριθμημένες από το 1 μέχρι το 24 και συμβολίζει τις ημέρες του Δεκεμβρίου πριν τα Χριστούγεννα. Οι θέσεις είναι κλεισμένες με πορτάκια. Κάθε

μέρα ανοίγουν το αντίστοιχο πορτάκι και βρίσκουν μια έκπληξη, που μπορεί να είναι ένα σοκολατάκι, ένα ζαχαρωτό, ένα παιχνίδι κ.λπ. Τα δώρα τα φέρνει το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων ο «Βάιναχτμαν» ή ο «Χριστούλης». Το έθιμο αυτό ξεκίνησε από τη Μεταρρύθμιση του Λούθηρου (αρχές 16ου αιώνα), για να δώσουν μια πιο γιορταστική μορφή στη μέρα της γέννησης του Χριστού.

Καλά Χριστούγεννα !

Χριστίνα Τσώλου

Το μαγικό χωριό του Αη Βασίλη

Το χωριό του Αγίου Βασίλη στη Λαπωνία είναι γνωστό σε αρκετά παιδιά. Πολλοί όμως όχι μόνο παιδιά αλλά και μεγάλοι δεν γνωρίζουν τι ακριβώς είναι. Μην ανησυχείτε όλα σας τα

είναι όμως αυτό αλήθεια; Ναι είναι!!!

Όσοι το λένε δεν έχουν άδικο αφού εκεί είναι το χωριό του Αγίου Βασίλη. Κάθε χρόνο ο αγαπημένος Άγιος μικρών και μεγάλων δέχεται χιλιάδες γράμματα παιδιών απ' όλο τον κόσμο. Το χωριό του Αγίου Βασίλη είναι 8 χμ. από το Ροβανιέμι, στο σημείο όπου ξεκινάει ο Αρκτικός Κύκλος. Μπορείτε εύκολα να φτάσετε είτε με αυτοκίνητο, είτε με

λεωφορείο. Θα το ξεχωρίσετε από τα κουκλίστικα ξύλινα σπιτάκια στο δάσος με τις χαρακτηριστικές στέγες τους, τους ταράνδους που κυκλοφορούν, τα έλκηθρα που σέρνουν τα χάσκι και την χαρακτηριστική είσοδό του!

Εάν επισκεφτείτε το χωριό πρώτα θα περάσετε από μια μόνιμη χριστουγεννιάτικη έκθεση με θέματα Φιλανδικά Χριστούγεννα, Χριστουγεννιάτικη Παράδοση, Ο Άγιος Βασίλης της Λαπωνίας, "Joulurukki", το εργαστήριο των ξωτικών, χριστουγεννιάτικα videos, η ιστορία του αληθινού Αγίου Βασίλη και του χριστουγεννιάτικου δέντρου. Το «Γραφείο» του Αγίου Βασίλη είναι την επόμενη στάση σας. Εκεί, οι φιλικόι βοηθοί του, τα ξωτικά, θα σας υποδεχτούν και θα σας προσκαλέσουν στο εσωτερικό για μια μικρή κουβεντούλα και μια

φωτογραφία με τον Πατέρα των Χριστουγέννων. Αν πάντα ονειρευόσασταν να γίνετε βοηθός του Αγίου Βασίλη τότε μια επίσκεψη στο εργαστήριό του θα σας ενθουσιάσει. Παρακολουθήστε τους μικροσκοπικούς του βοηθούς να ετοιμάζουν τα δώρα για τα φετινά Χριστούγεννα.

Η επίσκεψή στο χωριό του Αγίου Βασίλη στη Λαπωνία σας περιμένει να σας ταξιδέψει στα πιο ονειρικά Χριστούγεννα που έχετε κάνει ποτέ... Πού ξέρετε μπορεί μια μέρα να βρεθείτε και εσείς εκεί!!!

ΠΕΙΡΑΤΕΣ— Μαρία Κατσιγιάννη

Ροβανιέμι (Φινλανδία)

ερωτήματα θα απαντηθούν διαβάζοντας το συγκεκριμένο κείμενο!

Στο χιονισμένο Ροβανιέμι, πολλοί λένε ότι από εκεί ξεκινάει η μαγεία των Χριστουγέννων

Χριστούγεννα στην Αλβανία

Χριστουγεννιάτικα έθιμα στην Αλβανία
Γεια σας είμαι ο Άνη και είμαι από την Αλβανία. Έχοντας γνωρίσει τα ήθη και τα έθιμα στην Ελλάδα, σκέφτηκα ότι θα ήταν καλό να σας γράψω για το πώς γιορτάζονται τα Χριστούγεννα στην πατρίδα μου, αν και δεν είναι πολύ διαφορε-

τικά από εδώ.
Οι άνδρες της οικογένειας ετοιμάζουν το κρέας και το ψήνουν. Επίσης φτιάχνουν και μια πίτα όπως η ελληνική βασιλόπιτα, τη στιγμή που οι γυναίκες μαγειρεύουν τα υπόλοιπα φαγητά που θα γεμίσουν το τραπέζι, όπως η γαλοπούλα για το κύριο πιάτο αλλά και ο μπα-

κλαβάς για γλυκό, που όμως έχει και φλουρί μέσα.
Τα παιδιά στολίζουν το δέντρο και λένε κάλαντα.
Όταν έρθει η ώρα του χριστουγεννιάτικου τραπέζιού, οι γυναίκες της οικογένειας στρώνουν το τραπέζι με τη γαλοπούλα στη μέση. Όλη η οικογένεια και οι συγγενείς τρώνε, πίνουν

και χορεύουν χαρούμενοι, ενώ κάποιοι από αυτούς πετάνε πυροτεχνήματα.
Μακάρι να ήταν πάντα Χριστούγεννα!
Χρόνια Πολλά σε όλους!
ΜΙΚΡΟΙ ΑΪΝΣΤΑΙΝ — Άνη Τζεμτζίου

Χριστούγεννα στη Βουλγαρία

Στη Βουλγαρία η έναρξη του εορτασμού των Χριστουγέννων είναι η 22 Δεκεμβρίου, ημέρα που γιορτάζει ο Άγιος Ιγνατίος. Σύμφωνα με τις λαϊκές δοξασίες, η ημέρα αυτή είναι η αρχή της νέας χρονιάς, άρα είναι πολύ σημαντικό το ποδαρικό στο σπίτι να γίνει από έναν

άνθρωπο, που θα φέρει γούρι. Ο δανεισμός απαγορεύεται τη μέρα του Αγίου Ιγνατίου, ώστε ο πλούτος να μείνει στο σπίτι όλο το νέο έτος.
Ανήμερα τα Χριστούγεννα διεξάγεται η τελετή του "Koleduvane", όπου νεαρά

αγόρια μεταμφιεσμένα, ψάλλουν τα κάλαντα και εύχονται υγεία και ευτυχία.
Τα Χριστούγεννα ετοιμάζεται ένα ειδικό ψωμί (όπως η βασιλόπιτα της Πρωτοχρονιάς), μέσα στο οποίο βάζουν ένα νόμισμα. Το βράδυ κόβεται

από τον αρχηγό της οικογένειας και μοιράζεται στα μέλη της, αφού πρώτα ορισμένα κομμάτια αφιερωθούν στην Παναγία και το σπίτι.
Καλά Χριστούγεννα
ΜΙΚΡΟΙ ΑΪΝΣΤΑΙΝ — Γιάννης Τσόνεβ

Χριστουγεννιάτικες γεύσεις

Μιας κι έρχονται τα Χριστούγεννα, καλό θα είναι οι νοικοκυρές, όσες δεν ξέρουν, να μά-

θουν να φτιάχνουν:

ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ:

Θα χρειαστείτε:

Ζύμη:

2 ποτήρια λάδι (1 σπορέλαιο και 1 ελαιόλαδο), 1 ποτήρι φυτίνη, 1 ποτήρι χυμό πορτοκάλι και λίγο ξύσμα, 2 αυγά, 1 ποτήρι ζάχαρη, 1 κουταλάκι BAKING POWDER, ½ κουταλάκι σόδα
Κανέλα-γαρίφαλο-μοσχοκάρυδο
1 ½ κιλό αλεύρι μαλακό (περίπου)

Σιρόπι:

2 ποτήρια νερό, 2 ποτήρια ζάχαρη

2 ποτήρια μέλι

Εκτέλεση:

Ζύμη:

Χτυπάτε το λάδι 5' (ή με το χέρι ή με το μίξερ). Μετά προσθέτετε το κονιάκ. Διαλύετε τη σόδα στο χυμό πορτοκαλιού και το χύνετε στο μείγμα. Ύστερα βάζετε τα υπόλοιπα υλικά. Τέλος, ψήνετε τα μελομακάρωνα για 20' πάνω κάτω στους 200°C.

Στ-

ρόπι:

Βράζετε τα υλικά και λίγο πριν σβήσετε το μάτι, βάζετε το μέλι. Χωρίς να έχει κρυώσει, αντιθέτως να είναι ζεστό, βουτάτε τα μελομακάρωνα χλιαρά. Με τη τρυπητή κουτάλα τα βάζετε ανάποδα και την επόμενη μέρα τα γυρνάτε κανονικά και τα

πασπαλίζετε με καρύδι τριμμένο.

ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ:

Θα χρειαστείτε:

750γρ. αλεύρι για όλες τις χρήσεις
250γρ. βούτυρο γάλακτος, 125γρ. Κερκύρας, 500γρ βούτυρο, 125γρ μινερβίνη άσπρη, 1/2 φλιτζανάκι του καφέ κονιάκ

1/2 φλιτζανάκι του καφέ ζάχαρη άχνη

1 κρόκο, Αμύγδαλα καβουρδισμένα

Εκτέλεση:

Χτυπάτε το βούτυρο και τον κρόκο 20' στο μίξερ. Αφού τα χτυπήσετε προσθέτετε τη ζάχαρη άχνη. Μετά ρίχνετε το αλεύρι και το κονιάκ. Ψήνετε για 20' στους 180 βαθμούς πάνω κάτω. Τέλος πασπαλίζετε τα χλιαρά μπισκότα με τη ζάχαρη άχνη.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!! ΤΑΞΙΔΕΥΤΕΣ—

Ευαγγελία Κολκοού

Κουλουράκια σε σχήμα αστεριού

Κουλουράκια με σχήμα αστεριού
ΥΛΙΚΑ : 3 ασπράδια, 250 γρ. άχνη ζάχαρη, 250 γρ. αμύγδαλα σε πούδρα, 2 κουτ. Κανέλλα, 100 γρ. ζάχαρη.
ΕΚΤΕΛΕΣΗ : 1. Χτυπάτε τα ασπράδια μέχρι να σφίξουν. Ανακατέψτε την άχνη με τα ασπράδια. Κρατήστε 2 κουτάλια

μαρέγκα για διακόσμηση.
 2. Προσθέστε τα αμύγδαλα με κανέλλα, ώσπου να ομογενοποιηθούν.
 3. Πασπαλίζετε με ζάχαρη στην επιφάνεια εργασίας και ανοίξτε τη ζύμη πάνω στη ζάχαρη.
 4. Κόψτε αστερία και τοποθετήστε πάνω

στη λαδόκολλα απλώνοντας πάνω τους μαρέγκα.

5. Ψήστε στους 1500 C μέχρι να ροδοκοκκινήσουν ελαφρά. Αφήστε να κρυώσουν και είναι έτοιμα !

Άννα Τσεκάνι

Χριστουγεννιάτικες Κατασκευές

ΥΛΙΚΑ : Χαρτί λευκό Α4, χρωματιστό χαρτόνι, πατρόν, μαρκαδόροι, χρυσόσκονη, κόλλα, ψαλίδι.
ΕΚΤΕΛΕΣΗ : 1. Πάρτε χαρτί Α4 και διπλώστε το στα δύο. Από την πλευρά που το τσακίσατε, σχεδιάστε γραμμές, όπως στη φωτογραφία και κόψτε σαν χαρ ακιές. Μετά διπλώστε τα τμήματα αυτά προς τα μέσα. Εκεί θα κολληθούν μετά τα σχεδιάκια σας.

2. Τυπώστε το πατρόν και κόψτε από λευκό χαρτόνι τα τρία σχέδιά μας : το δέντρο, το χιονάνθρωπο και το δώρο. Χρησιμοποιήστε χρυσόσκονη και ζωγραφίστε τα με μαρκαδόρους. Αν θέλετε όμως, μπορείτε να φτιάξετε δικιά σας σχέδια.

3. Κολλήστε το διπλωμένο χαρτί Α4 σε ένα λίγο μεγαλύτερο χαρτόνι με το χρώμα που θέλετε. Στη συνέχεια βάλτε κόλλα και κολλήστε στα τμήματα που έχετε ετοιμάσει τα σχέδιά σας.

4. Γράψτε τις ευχές σας και διακοσμήστε περισσότερο την κάρτα, όπως σας αρέσει, τόσο στην εσωτερική, όσο και στην εξωτερική πλευρά.

5. Η κάρτα σας είναι έτοιμη και παραλήπτης της, όταν την ανοίξει, θα δει τις ευχές σας και τις τρισδιάστατες φιγούρες που ετοιμάσατε.

Γεωργία Παναγοπούλου
 Χριστίνα Τσώλου

Χριστουγεννιάτικα Αγγελάκια

Χριστουγεννιάτικα αγγελάκια

ΥΛΙΚΑ : Χρυσό και ασημί χαρτόνι μεταλιζέ, κόλλα, ψαλίδι, πατρόν για τα αγγελάκια.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ : 1. Χρησιμοποιήστε το πατρόν για να κόψετε το αγγελάκι και τα φτερά του.
 2. Τυλίξτε το σώμα του αγγέλου και κολλήστε το. Εναλλακτικά, μπορείτε να το συρράψετε.
 3. Κολλήστε ή συρράψτε στο πίσω μέρος τα φτερά του αγγέλου.
 4. Τα αγγελάκια σας είναι έτοιμα ! Μπορείτε να τα στολίσετε στο τραπέζι ή να κάνετε μια μικρή τρυπούλα στο επάνω μέρος και να τα κρεμάσετε !

Χριστίνα Τσώλου

Γεωργία Παναγοπούλου

Ανέκδοτα

Ένας πατέρας στο γιο του:
 - Τι χάλια είναι αυτά, Γιώργο;
 Γιατί πήρες μηδέν στα μαθηματικά;
 - Δεν φταίω εγώ, μπαμπά, ο δάσκαλος μου το έδωσε!

Ένας τσιγκούνης με μακριά μαλλιά μπαίνει στο κουρείο.
 - Πόσο κάνει το κούρεμα; ρωτά.
 - Δέκα ευρώ, απαντά ο κουρέας.
 - Το ξύρισμα;
 - Μόνο πέντε.

- Τότε ξύρισε μου το κεφάλι!

Λέει ένας φίλος στον άλλο:
 - Κέρασε με μια μπύρα και θα σε κεράσω εγώ τη δεύτερη.
 - Δεν αρχίζουμε από τη δεύτερη; του λέει ο άλλος!

Στο σχολείο ο δάσκαλος ρωτά για τα σημεία της στίξης:
 - Τι είναι, Βασίλη, η παύλα (-);
 Κι ο Βασίλης:
 - Το θηλυκό του Παύλου, κύριε!

Μια μητέρα τηλεφωνεί στο γιατρό:
 - Κάτι τρομερό συνέβη, γιατρέ μου! Ο γιος μου κατάπιε τσιμέντο και άμμο! Τι να κάνω;
 - Προσοχή, κυρία μου! Προσοχή μη πει νερό γιατί θα γίνει ντουβάρι!

Ο δάσκαλος ρωτά το μαθητή:
 - Για πες μου Γιώργο, πόσο κάνει 8-8;
 - Δεν ξέρω, κύριε.
 - Για σκέψου λίγο, αν έχω 8

κεράσια και φάω τα 8 τι θα μείνει;
 - Τα κουκούτσια κύριε!
 Μεταξύ υπαλλήλων:
 - Ο διευθυντής σκέφτεται να σε διώξει απ' τη δουλειά.
 - Γιατί; επειδή κοιμάμαι στο γραφείο;
 - Όχι, επειδή ροχαλίζεις και δεν τον αφήνεις να κοιμηθεί κι αυτός!

ΜΙΚΡΟΙ ΑΪΝΣΤΑΙΝ—Αλέξανδρος Αλεξάλης

Κάλαντα

Καλήν ημέραν άρχοντες,
αν είναι ορισμός σας,
Χριστού τη θεία γέννηση,
να πω στ' αρχοντικό σας.

Χριστός γεννάται σήμερα,
εν Βηθλεέμ τη πόλει,
οι ουρανοί αγάλλονται,
χαίρει η φύσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκτεται,
εν φάτνη των αλόγων,
ο βασιλεύς των ουρανών,
και ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι,
το Δόξα εν υψίστοις,
και τούτο άξιον εστί,
η των ποιμένων πίστις.

Εκ της Περσίας έρχονται,
τρεις μάγοι με τα δώρα,
άστρο λαμπρό τους οδηγεί,
χωρίς να λείψει ώρα.

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά ψηλή
μου δενδρολιβανιά.
Κι αρχή-κι αρχή καλός μας
χρόνος
εκκλησιά-εκκλησιά με τ' άγιο
θρόνος.

Αρχή που βγήκε ο Χριστός
άγιος και πνευματικός
στη γη-στη γη να περπατήσει
και να μας-και να μας καλο-
καρδίσει.

Άγιος Βασίλης έρχεται -
άρχοντες το κατέχετε-

από-από την Καισαρεία
σύ 'σ' αρχό- συ 'σ' αρχόντισσα
κυρία.

Βαστά εικόνα και χαρτί ζαχα-
ροκάρνο, ζυμωτή
χαρτί και καλαμάρι
δες και με-δες και με το παλι-
κάρι.

Το καλαμάρι έγγραφε, τη μοίρα
του την έλεγε
και το χαρτί-και το χαρτί ομίλει
Άγιε μου-άγιε μου καλέ Βασίλη.

Η ιστορία του χριστουγεννιάτικου δέντρου

Το δένδρο των Χριστουγέννων αποτελεί σήμερα ένα διεθνές χριστουγεννιάτικο έθιμο. Ως Χριστουγεννιάτικο σύμβολο - έθιμο φέρεται από τον 8ο αιώνα, όταν ο Άγιος Βονιφάτιος θέλησε περί το 750 να εξαλείψει την μέχρι τότε αποδιδόμενη ιερότητα των "ειδωλολατρών" στην βελανιδιά αντικαθιστώντας την με το έλατο δηλαδή το δένδρο των Χριστουγέννων.

Ο στολισμός του δένδρου είναι καθαρά συμβολικός της ευτυχίας των ανθρώπων και της φύσεως με τη Γέννηση του Θεανθρώπου. Σύμφωνα με ερευνητές του αντικειμένου, το πρώτο στολισμένο δένδρο εμφανίστηκε στη Γερμανία το 1539 και τα πρώτα στολίδια ήταν συσκευασμένα φαγητά ή είδη ρουχισμού ή άλλα χρήσιμα είδη, που στο πέρασμα των χρόνων και με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου εξελίχθηκαν μόνο σε διακοσμητικά αντικείμενα. Κατά την παράδοση ο πρώτος που στόλισε δέντρο ήταν ο Μαρτίνος Λούθηρος.

Στην Ελλάδα το έθιμο αυτό του έλατου ως χριστουγεννιάτικη διακόσμηση ήρθε για πρώτη φορά με τον Βαυαρό Βασιλιά Όθωνα το 1833, που σημαίνει ότι είχε ήδη καθιερωθεί ως

έθιμο στους βασιλικούς οίκους της Βόρειας Ευρώπης. Αρχικά στολίστηκε στα ανάκτορα του Ναυπλίου και εν συνεχεία στην Αθήνα, όπου οι κάτοικοι έκαναν ουρές για να το θαυμάσουν. Σημειώνεται ότι στη Γαλλία ως έθιμο εισήχθηκε αρκετά χρόνια μετά απ' ότι στην Ελλάδα από την Κόμισσα της Ορλεάνης.

Τα χριστουγεννιάτικα δένδρα μπορεί να είναι είτε φυσικά, κυρίως έλατα, είτε τεχνητά των οποίων η παραγωγή είναι σημερινή. Οι δε βιοτεχνίες παραγωγής χριστουγεννιάτικων στολιδιών είναι επίσης πολύ σημαντικές. Η υλοτομία των φυσικών δένδρων για τις ανάγκες του εθίμου γίνεται πάντα από συγκεκριμένα δενδρόφυτα μέρη και μετά από σχετική άδεια του κατά τόπο αρμόδιου Δασαρχείου.

Τα σημαντικότερα χριστουγεννιάτικα δένδρα στον κόσμο είναι αυτά που στολίζονται στο Μπάκιγχαμ Πάλας στο Λονδίνο και στον Λευκό Οίκο στις ΗΠΑ. Σημειώνεται ότι σήμερα για λόγους εμπορίου τέτοια δένδρα, κατά την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων στολίζονται και σε χώρες μη χριστιανικές.

Το ακριβότερο χριστουγεννιάτι-

κο δένδρο σήμερα (2010) στον κόσμο παρουσιάστηκε σε ξενοδοχείο του Αμπου Ντάμπι των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, όπου όλα τα στολίδια του ήταν πραγματικά πανάκριβα κοσμήματα με πολύτιμες πέτρες που διατίθενταν προς πώληση, η συνολική αξία των οποίων έφτανε τα 11 εκατομ-

μύρια δολάρια.

Αντίστοιχο καθαρά ελληνικό παραδοσιακό έθιμο αποτελεί το στολισμένο καραβάκι.

ΜΙΚΡΟΙ ΑΪΝΣΤΑΪΝ - Αλέξανδρος Αλεξάλης

**Οι μαθητές και οι δάσκαλοι της ΣΤ΄ τάξης
Σας εύχονται ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ - Υγιές κι ευτυχισμένο το 2012**